Takové pasti viet-minh vynalézal a používal velmi rád. Francouzští vojáci museli být neustále ve střehu a pokud chtěli přežít, nesměli se nikdy nechat překvapit.

BITVA

„Když vejdete do domu, vždy se podívejte, kde je východ."

Vietnamské přísloví

13. březen

Obranou pevnůstky *Beatrice* je pověřen plukovník Jules Gaucher, velitel cizinecké legie a hrdina tzv. *pochodu smrti* – r. 1945 se probojoval se svými třemi tisíci muži z japonského obklíčení na území tehdy ještě spřátelené Číny. Do cíle došlo jen asi tisíc mužů. Teď u Điên Biên Phú velí tento muž v pevnůstce *Beatrice* dvěma praporům cizinecké legie (1/13 DBLE, 3/13 DBLE), jednomu praporu pěchoty III/3 RTA a dělostřelecké baterii III/10 RAC.

Gaucher má pověst tvrdého vojáka, co si ale rád *přihne*. Je popisován jako „muž s nosem sekery a ústy jako její řez."

Beatrice se rozprostírá na třech pahorcích, zhruba tři kilometry na severozápad od centra francouzské obrany. Posádku opevnění tvoří od prosince 450 mužů 3/13 DBLE (poloviční brigáda cizinecké legie). Praporu cizinecké legie velí major Paul Pégot. Předtím působil jako zástupce náčelníka štábu brigády legie,umístěné na Hoc Po. Na poslední termín služby v Indočíně si původně zamýšlel vzít svou ženu z Marseille, aby tady s ním žila. Pak, jednoho rána, dostane telegram:

„Prosím, řekněte majorovi Pégotovi, že se jeho žena ztratila z lodi." Pégot v tajnosti počkal, až loď zakotvila v Saigonu, pak požádal o povolení k návštěvě kajuty, kde měla jeho žena původně být. Vůbec nic. Zavazadla manželky byla ale plná. Kapitán říká:

„Nic podezřelého jsme neviděli. Všimli jsme si toho až před pár dny, protože vaše paní měla ve zvyku se po jídle procházet po palubě. Možná se jí jen zatočila hlava a spadla do moře."

Pégot nikomu o tomto podivuhodném zmizení své ženy nikdy neřekl. Poslal zavazadla zpět do Francie a souhlasil s velením legie na *Beatricii* vedle Gauchera.

„Co má se stát, nechť se stane. Bůh to tak asi chtěl," často říkával.

Celá pevnost *Beatrice* je rozdělena do čtyř částí, stejně jako u většiny ostatních jednotlivých pevnůstek v Điên Biên Phú:

Beatrice 1 – nejsevernější část celé obrany, držená 9. rotou, pod velením poručíka Plantevina.

Beatrice 2 – jejíž posádku tvoří vojáci 10. roty kapitána Nicolase.

Beatrice 3 – na severozápadním kopci je domovem pro 11. rotu.

Beatrice 4 – kde se nachází posádka 12. roty, v této části se vyskytuje i velitelství praporu.

Tato jednotka nebyla ale v plném stavu, protože její cca 70 mužů se nachází v centrální části opevněného Điên Biên Phú.

Beatrice má velmi dobře postavené bunkry s ideálním rozmístěním kulometných pozic, minovým polem a tisíci metrů ostnatého drátu. Dělostřelecká podpora a letectvo jsou v pohotovosti, a tak se z toho důvodu zdá být *Beatrice* téměř nedobytná.

Gaucher ale poukazuje na nedostatky v obranných pozicích, a proto uspořádá závěrečné přípravy na nepřátelský útok, o kterém je přesvědčen, že přijde v noci. Svým mužům ještě říká, že pevnůstka *Beatrice,* s výhledem na silnici a vystavena na severovýchodním okraji francouzské základny, bude pro jednotky viet-minhu *„malá koza, kterou si dá tygr ke snídani."*

Později ještě poznamenává: „Přesto se budeme bít jako u Verdunu!"

Ale i samotný Gaucher podcení sílu nepřítele – také nevěří, že partyzáni mohou mít nějaká děla. A pokud ano, tak budou stejně jen ze dřeva.

Dělostřelci viet-minhu potřebují poslední sluneční paprsky na přesné zaměření nepřátelských pozic, aby mohli po setmění, chráněni tmou před nálety, účinněji ostřelovat francouzské zákopy.

Pozdě odpoledne se ozývá zvuk, který připomíná hrom ohlašující monzunové deště. Nebyl to ale žádný hrom a to, co dopadá na zem, nejsou proudy vody, ale tuny nepřátelských granátů. Tak vlastně nějak začíná dělostřelecká příprava viet-minhu, jež trvá celých dlouhých 12 hodin. Vietnamci spouštějí masivní dělostřeleckou palbu: na základnu dopadá do rána devět tisíc granátů! Palba směřuje převážně na severozápadní cíp pevnosti *Beatrice.* Síla první dělostřelby dokonale překvapí a paralyzuje francouzské jednotky. Zjištění, že vojáci viet-minhu mají naprostou dělostřeleckou převahu od úplného začátku, se za chvíli změní

v naprosté zděšení, protože je ihned jasné, že francouzská děla nejsou v žádném případě schopna čelit tomuto drtivému útoku, jež atakoval legionáře s naprostou přesností a s neuvěřitelnou sílou. Smůla provází obránce pevnosti *Beatrice* už od začátku. Hned v prvních minutách totiž padnou velitel praporu major Pégot a jeho dva zástupci kapitán Pardi a četař Prungier, a to přímým zásahem do jejich velitelského stanoviště. Tím pádem se prakticky celý prapor cizinecké legie ocitá bez velení. Všechny dálkové rozhlasové přijímače jsou zničeny, a proto již není možné pro obránce udržet kontakt s centrální pozicí Điên Biên Phú. Kapitán Nicolas přebírá velení praporu a snaží se organizovat obranu postavení, a to bez možnosti získat dělostřeleckou podporu. Přímo pod vedením Nicolase jsou jen dva důstojníci: nadporučík Madelain, velitel praporu a poručík Leude, vojenský lékař, spolu s několika důstojníky. Všichni ostatní byli zabiti, zranění nebo tak vyčerpaní, že nemohli pokračovat v boji.

V 19.45 hod dopadá 105 mm granát do velitelského stanoviště plk. Gauchera. Jeho dva důstojníci Bailly a Bretteville jsou na místě mrtví, sám Gaucher ztrácí obě paže, má ošklivou ránu v hrudi a obě jeho nohy jsou naprosto roztříštěné. I když je okamžitě převezen do polní nemocnice, ztrácí příliš mnoho krve. Než zemře, stačí ještě říct:

„Dejte mi napít....a otřete mi obličej...."

Trinquand, vojenský kaplan ze 13 DBLE s nejlepším polním lékařem Grauwinem dávají přes mrtvého plukovníka deku a ukládají ho do márnice, kde se to mrtvolami už jenom hemží. Kaplan Trinquand má slabost pro statistiku a počítá dopadající nepřátelské střely: 15 – 18 výbuchů za minutu, zatímco Grauwin se vrací ke svým raněným a okamžitě operuje roztříštěné končetiny, otevřené trupy od šrapnelů i nejrůznější poranění hlavy. Kolem něho zatím sténá 150 raněných...

Mezitím plk. Langlais plive hlínu z úst a sjíždí ze stěny svého bunkru, kam ho vrhl tlak vzduchu od nepřátelské střely. Bere polní telefon, protože ho volá plk. Castries:

„Jsi to ty, Langlaisi..? Gaucher je mrtev, přebíráš okamžitě velení!"

Langlais vyleze z napůl zničeného úkrytu a nestačí se divit. Celý tábor je osvícen obří erupcí z hořícího benzínu a napalmu. Všude se otřásá země a nad ní létají celé gejzíry jisker. Ze vzdušné řídící věže u rozjezdové dráhy je už jen kostra. Na letecké rozjezdové dráze jsou obrovské krátery. Nový velitel Langlais okamžitě žádá plk. Pirotha o dělostřeleckou podporu, ale jeho baterie jsou samy pod silným nepřátelským útokem a mají obrovské ztráty. Francouzi nejsou ani schopni vypátrat dělostřelecké baterie nepřítele, protože viet-minh děla upevnil na vysunovací rampy, které hned po útoku zatahuje zpět do úkrytu.

Ochrana proti dělostřelecké palbě je velmi slabá, síť drátěných zátarasů není dost hustá, náležitě zaminovaná a doplněná pastmi. Proč? Svůj velký vliv na tom má pohrdání nepřítelem a s tím souvisí i odbývání jednotlivých prací a také špatný materiál, který byl k dispozici. Aby úkryt bezpečně chránil proti zásahům stopětek, musí být vyztužen dvěma podpěrami z kulatiny o průměru 15 cm a zakryt metrovou vrstvou zeminy, zpevněnou další důkladnou vrstvou kamení. Protože v údolí ale žádný kámen není, nahradil se kovovými rošty z letiště a cihlami.

Nepřítel používá i nové houfnice ráže 152 mm, jejich střela váží přes 40 kg a dolétne na cíl vzdálený až 17 km. Kromě toho útočí i fosforovými granáty, jež produkují neprůsvitný mrak s dusivými a slzotvornými účinky, které vyvolávají u nechráněného mužstva silné psychické potíže.

Po dělostřelecké přípravě následuje útok živé síly, zfanatizované zuřivé pěchoty viet-minhu. Přichází *„smrt dobrovolníků,“* jejímž úkolem je vytvořit v ostnatém drátu průchody pro pěchotu. Tito dobrovolníci mají bambusové trubky naplněné výbušninami a každá taková nálož rozbíjí přibližně čtyři čtvereční metry ostnatého drátu. Phan Dinh Giot, vůdce sebevražedného komanda, se přibližuje k francouzskému bunkru a svým tělem blokuje střeleckou věž, aby jeho soudruzi mohli projít. K takovému nesmyslnému plýtvání lidmi vedlo komunisty právě jejich množství.

Kolem pevnosti se rozhoří prudký a nelítostný boj. Vietnamským partyzánům se za těžkých ztrát pomalu daří vytlačovat legionáře ze zákopů pevnosti, ale boje pokračují celou noc. Obránci používají ke své obraně vše, co mají k dispozici. Dokonce zapalují sudy s napalmem a kutálejí je ze svahu. Útoky střídají následné protiútoky, ale převaha viet-minhu je příliš velká.

Začíná se odvíjet brutální dělostřelecký duel, který by ale nepřítel vyhrál stejně dříve či později: děla viet-minhu jsou kryta více než dvoumetrovou vrstvou zeminy, po střelbě zakryje viet-minh střílnu úkrytu pytli s pískem a zamaskuje ji, zatímco francouzská děla, jež se nacházejí v otevřené krajině, jsou ničena jedno po druhém, následně jsou ale opravena nebo vyměněna, aby byla stejně zničena ještě jedenkrát a konečně umlkla.

Legie se ale nevzdává. Kdysi zastavila protivníka proti mnohonásobné přesile u Camerone, Verdunu i Bir Hakeimu. Teď jen pokračuje v legendě.

Nemocnice se však začínají plnit vážně raněnými a *Beatrice* se stává hřbitovem...

O půlnoci jsou ztraceny části *Beatrice 1* a *3.* Nicolas posílá asi 100 vojáků cizinecké legie, aby se obrátili na severní a východní stranu, odkud přijde zcela jistě další útok. Legionáři jsou brzy na svých místech. Uspořádaně střílejí v kříže palbě na nepřítele a lezou po strmých svazích kopce až na vrchol, odkud chtějí Giapovi muže zahnat zpět. Viet-minh má ale obrovskou přesilu a také výbušniny, které strhávají vrstvy ostnatého drátu a cestou dolů drtí i hrdinné obránce z *Beatrice*. Legionáři neslyší ani rozkazy k novému seskupení, protože jsou naprosto hluší a otupělí z předchozího bombardování. Na každém místě boje vládne chaos. Je to boj jednotlivců, kteří nejsou schopni mezi sebou komunikovat, rozptýlených po celém obranném rajónu. Všude se ozývají kulomety, výbuchy granátů, výkřiky k útoku i sténání umírajících. V ranních hodinách pevnost *Beatrice* už neodpovídá. To znamená jediné - nepřítel ji obsadil. Veškerý organizovaný odpor na základně se zcela zastavil, jen někteří vojáci viet-minhu čistí zákopy nebo hledají zbraně, munici a jídlo, o které se hned rozdělují. Asi 300 legionářů brání své zákopy proti desetinásobné přesile, než jsou pobiti. Pouze padesáti mužům se podaří uniknout doprostřed Điên Biên Phú centrálním tunelem, který byl vykopán pod jedním kopcem *Beatrice.*

Většina výsadkářů, kteří chránili základnu *Beatrice*, zahynuli na svých postech. Vietnamci použili všechny kalibry: 105 mm, minomety 120 mm i 81 mm. Během pěti hodin tak byl rozprášen celý prapor cizinecké legie. Legionáři neočekávali, že se z nebe spustí takové krupobití střel. Vzhledem ke špatnému počasí, bylo vyloučeno veškeré odvetné bombardování.

Mezi zraněnými je i poručík Turpin, který má bolesti a je velmi vyčerpaný. Nemůže se hýbat. Má sucho v ústech, hořké jako po noci pitím velkého množství alkoholu. Čas plyne pomalu, klidně, nekonečně. Nalevo od něj slyší sténání – jeden zraněný legionář, kterému výbuch utrhl obě nohy, prosí o vodu. Za chvíli umírá. K Turpinovi se blíží vojáci viet-minhu, on sám je příliš slabý, aby se mohl někam odplazit. Turpin je zajat vojáky, kteří mluví slušně francouzsky. Nabízejí mu vodu a dávají mu dopis pro velitele Castriese.

Voják Nguyen Hum Oanh zvedá nad *Beatrice* červenou vlajku se *„zlatou hvězdou strýčka Ho“* jako symbol vítězství vietnamského lidu.

Do časných ranních hodin 14. března, kdy byl vydán rozkaz *Beatrice* opustit, padly, byly raněny nebo nezvěstné čtyři stovky legionářů. (Celkem padlo nebo bylo zajato 9 důstojníků, 28 poddůstojníků a 296 legionářů). Celý prapor tak byl nepřítelem zničen a bitva teprve začínala.

Pevnost *Beatrice* nakonec padla nad ránem 14. března. Ztráty v tomto boji byly na obou stranách nesmírně vysoké. Taktika jednotek viet-minhu v prvních pěti dnech obléhání sestávala z útoků v *„lidských vlnách,“* na základě doporučení dvou čínských generálů (Wei Guo-qing a Li Cheng-hu), kteří se na bojišti na-

cházeli. Až 17. března, po ztrátě téměř 9000 vojáků (z nichž bylo 2000 zabito), se Giap rozhodl ignorovat *„rady“* svých čínských kolegů. Jako mimořádně dobré se ukázalo rozhodnutí odložit útok z 26. ledna na 13. března. Jednotkám viet-minhu se takto podaří přemístit těžkou dělostřeleckou výzbroj do kopců kolem údolí. Základem jejich výzbroje je čtyřiadvacet 105 mm amerických houfnic, které čínská armáda ukořistila v Koreji. Partyzáni měli ze svých vysoko položených pozic na okolních kopcích dokonalý výhled na přistávací plochu letiště a všechny pevnosti, které ho obklopovaly.

14. březen

Legionáři, kteří unikli z *Beatrice* na *Gabrielle* mají roztrhané uniformy a potíže s chůzí: jejich koordinace je silně narušena otřesy od neustálého předchozího bombardování. Poručík Turpin nese pro plukovníka Castriese důležitý dopis z velitelství viet-minhu, v němž je francouzským obráncům nabídnuto příměří v časovém rozmezí od 8 – 12 hod, ve kterém si mohou posbírat své mrtvé a raněné. Castries proto volá Cognyho do Saigonu, aby se poradil.

„No,“ říká Cogny, „klidně přijměte příměří. Pak se ale s posilami vrhněte do protiútoku.“

Castries nabídku viet-minhu přijímá. Lékař Le Damany vysvětluje majorovi cizinecké legie Vadotovi:

„Viet-minh nám povolil vyzvednout si své mrtvé a zraněné na *Beatricii*. Mám na starost sestavit tým. Potřebuji dobrovolníky.“

Vadot přikyvuje, nic neříká.

Kněz Trinquard, který dal poslední pomazání Gaucherovi, předstupuje před Damonyho a s kamenným výrazem ve tváři pronese tato slova:

„Chtěl bych jít.“

Společně s ním se většinou hlásí i ti, kteří přežili peklo z předchozího dne.

„Víme, kde to je,“ říkají.

Ráno přijíždí na předchozí bojiště sanitní vůz *Dodge* s kaplanem Trinquandem, lékařským chirurgem Le Damanym a dvaceti nosiči. Hlídka viet-minhu je nasměruje na pustý a depresívní svah. Kněz daruje prvnímu umírajícímu legionáři poslední pomazání. Pak jde dál..... a tam je už jen apokalypsa: z jednoho zničeného bunkru vyčnívají pouze nohy obránce. Podle bot a barvy kalhot poznává

kaplan tělo velitele roty Caurriéra. Někteří ranění zírají tupě před sebe – zdá se, že nerozumějí vůbec ničemu, co se jim říká. Jiní se následkem těžkého otřesu nervů křečovitě chvějí. Druzí zase, již se silně zanícenými ranami, byli už od bolesti téměř šílení – prosí své druhy, aby je raději zabili. Scéna, kterou vidí, se zdá pod širým nebem bezútěšná.

Dvanáct těžce zraněných cizineckých legionářů a tři mrtví jsou přeneseni do vozidla. Zbytek praporu je rozprášen po bojišti: kusy končetin i trupů, všude se válejí střeva, pokrytá dotěrným hmyzem a je cítit ohavný zápach z roztrhaných orgánů.

Mezitím žádá Grauwin v nemocnici o 10 litrů krve, 50 miliónů jednotek penicilinu a 500 gramů streptomycinu. Celá resuscitační místnost je potřísněná krví...

Velitel pevnosti Castries se obrací na svou milenku a sekretářku Paulu Bourgeadeovou:

„Sbal si věci. Musíš odtud letět prvním letadlem.“

Bourgeadová se samozřejmě ohrazuje, protože ví, že letadlová dráha je už samý kráter a je téměř nemožné vzlétnout.

„To je rozkaz!,“ odbývá ji Castries.

Jedno letadlo přistává a zanedlouho dováží alespoň šest litrů krve, té krve, která nemůže být shozena padákem. Velitel letky major Devoucoux naloží čtyři raněné i Paulu Bourgeaudovou a za prudké nepřátelské dělostřelecké palby se mu podaří vzlétnout.

Ve stejnou dobu se setkává Langlais s Pirothem. Piroth ztratil za války v Itálii ruku, a proto má pravý rukáv schovaný za opaskem.

„Tak jak se máš?,“ ptá se ho Langlais.

Piroth neodpovídá, protože se cítí velice trapně. Slzy mu stékají po tváři. Pak chytí Langlaise za ruku:

„Vše je ztraceno! Říkal jsem to Castriesovi, že musí okamžitě všecko zastavit! Je to prohrané!“

„Možná z pohledu zbabělce či civilisty. Ne z pohledu vojáka,“ odpovídá Langlais.

Na jiném místě drží čtř. Sammarco se čtyřmi legionáři čestnou stráž u rakve mrtvého plk. Gauchera. I tento legionář ještě věří, že *Beatrice* padla po nečekaném přepadu a za to jistě viet-minh draze zaplatí. Později se ale po dalších takových zprávách z *Beatrice* sám sebe ptá, jestli se odtamtud vrátí alespoň někdo a začíná si klást otázku:

„Nebudeme se nakonec cpát jen rýží....?“

Nad údolím seskakují první posily. Jsou to další jednotky 5. vietnamského výsadkového praporu pod velením kapitána Botella. Jeho vojáci utrpěli první ztráty hned po přistání: jeden výsadkář má utrženou nohu od minometného granátu a umírá. Druhý nemůže chodit – má několik šrapnelů ve stehně. Poručík Jean-Claude Thélot ho vezme na záda a vleče do úkrytu.

Když se Gaucherova rakev spouští do země, začíná zuřit bouře, která mění zákopy v bláto. Vzápětí dostává velitelství *Gabrielle* alarmující zprávu: na protějším svahu se blíží útočníci.

Poručík Moreau se mezitím opírá lokty o příkop a periskopem vyhledává nepřítele. Pak se pousměje a vtipkuje se Sanselmem, který stojí vedle něho:

„Tak se mi zdá, že zákazníci pro naše náboje z kulometů se už hrnou."

Je zjevné, že se Moreau neobává o osud své základny, i když všichni vědí, že se chystá další útok právě na *Gabrielle*.

Gabrielle se nachází na nejsevernější straně údolí a je umístěna na kopci, kde stojí naprosto osamoceně. Hlavní osa příkopu, známá jako „poziční páteř," která vede podél kopce shora dolů, se táhne ve dvou sjezdovkách s odolnými bunkry, střeleckými věžemi a mnoha střílnami. Svahy jsou dvě souběžné linie obrany spojené zákopy a komunikačními tunely. Vzdálenosti jsou uspořádány tak, že pokud bude první obranná linie proražena, tak bude protivník smeten kulometnou palbou z následujícího druhého zákopu.

Všechny obranné systémy *Gabrielle* se ukázaly být dobře organizované, a to na základě i těch nejpesimističtějších předpovědí.

Rychlé zhroucení *Beatrice* má ohromit všechny velitele u *Gabrielle.* Nikdo si nedokáže představit, že jeden ze čtyř praporů cizinecké legie přestal tak brzy existovat. Moreau se to snaží vysvětlit:

„Na večírcích, které tam pořádali, neměli čas a ani materiál k vybudování pevné obranné základny. Kromě toho, my tady máme dřevo k vybudování dostatečně silných bunkrů. Na *Beatricii* jsou jen keře."

Jeho kamarád Sanselme k tomu dodává:

„Naše situace je zcela odlišná. My jsme strávili několik týdnů kácením stromů a řezáním dřeva, které je tady tvrdé jako železo nebo jako beton. A to všechno jenom proto, abychom postavili tak silnou základnu jako je *Gabrielle* – se silnými bunkry a podzemními úkryty."

Moreau pokračuje:

„*Beatrice* padla v důsledku taktických chyb. Legionáři byli jako boxeři v ringu. Neustále se krčili a nedali ani jednu ránu. A pak ji dostali oni sami – přímo do zátylku."

Sanselme přitaká:

„Kromě toho postrádali legionáři v *Beatrice* i velitele. Měli jen jednoho důstojníka. Četám veleli jen seržanti."

Moreau se Sanselmem o tom vědí své. Oba jsou z alžírského pluku a mezi nimi a legií panuje dávná rivalita. Navíc pět praporů tohoto koloniálního pluku získalo Čestnou legii v Itálii v roce 1944.

Moreau je na to patřičně hrdý:

„Určitě se budeme bít lépe než slavná legie v *Beatrice.*"

Moreau je optimistický. Ve společnosti svých mnoha starých vojáků, z nichž někteří byli i veterány od Monte Cassina, se cítil téměř neporazitelný.

Válka je jeho svět a armáda je jeho zemí. Všichni tady jsou profesionální vojáci, oddaní a motivovaní. V poslední soutěži, pořádané plukovníkem Castriesem, jejich jednotka zvítězila v organizační obranné bitvě.

Útok na pevnost začíná v 17.00 hod, trvá celou noc a je velmi drtivý. Viet-minh zatím používá svá nejtěžší děla, která vystřelí 15 – 20 střel za minutu. I když je ale dělostřelecká palba protivníka velmi silná, nedochází téměř vůbec k žádnému poškození. Při pohledu z centra, stejně jako z pozorovacích pozic nepřítele, se ale zdá, že žádný objekt v obranném systému nemůže odolat nepřátelské palbě a že tuto smršť nikdo ani nemůže přežít. Všude se víří prach nebo se povalují kusy železa či dřeva, které ještě před chvílí sloužily jako stavební materiál. Dělostřelecká příprava viet-minhu končí v 19 hodin 45 minut. Nepřítel pokračuje v pozemních útocích jako příliv a odliv, jen na chvíli se třeba zastaví, aby ale mohl pokračovat znovu a s mnohem větší silou. Světlice, jež neustále ozařují noční oblohu, způsobují, že lidé vypadají jako démoni. Prachu a kouře je všude tolik, že není téměř nic vidět. Vojáci viet-minhu běží s jásotem přes minová pole, plazí se pod ostnatým drátem a dokonce si i zpívají, protože si jsou příliš jisti svým vítězstvím. Od francouzských pozic je už dělí jen necelých deset metrů, ale najednou se zhroutí před kulkami odhodlaných obránců, kteří se znenadání před nimi vztyčili ze svých úkrytů. Viet-minh stoupá do příkrého kopce s ostnatým drátem a je kosený palbou Alžířanů po stovkách. Mrtví vojáci jsou ale okamžitě nahrazeni čerstvými bojovníky. Situace obránců 5. praporu 7. pluku alžírské pěchoty je stejně kritická jako den předtím u legionářů. Obránci *Gabrielle* bojují do posledního dechu, ale bezohledným útokům přesily nemohou dlouho vzdorovat. Boje vyostřují od osmé večer do půlnoci. Začíná obrovský tlak ze strany nepřítele: další dělostřelecká palba a neúnavný řev útočníků ohlušuje obránce pevnosti. Vlna komunistických vojáků za vlnou je zahnána, ale ty další přeskakují mrtvá těla a jdou do dalších protiútoků.

Kouř a zápach krve je nesnesitelný. Útoky pokračují ve dne i v noci a obráncům docházejí síly.

Velitel jedné čety Clerget prohlašuje:

„To je střelba jako blázen."

Moreau neodpovídá, jen přikyvuje. Oprašuje si dva rukávy, protože ho jeden z výbuchů srazil do příkopu, kde na něj napadaly kusy šrapnelu a velké množství hlíny. Jeho ruce jsou pořezané, ale není vidět žádné jiné zranění. Pouze jeho hodinky jsou těžce poškozeny. Sklo je rozbité a ručičky se zastavují přesně deset minut po půlnoci.

Za několik hodin nepřetržitého útoku náhle viet-minh přestává útočit, jakoby i jeho vojákům došly síly. Moreau bere do ruky vysílačku a volá velitelství praporu:

„Co je základem alžírských vojáků, že bojovali lépe než legionáři v *Beatricii* předešlé noci!"

Kapitán Carre nato rozhořčeně odpovídá:

„To není ksakru žádná soutěž mezi koloniálními vojáky! To je opravdová válka! A naším nepřítelem je viet-minh! Musíme vyhrát!"

Hlavní velitel Mecquenem je ale radostí bez sebe. Jeho muži se ubránili! Vyhledá Moreaua, poplácá ho uznale po rameni a bere mu dalekohled z ruky:

„Ukaž mi to, jo? Kolik je obětí?"

„Nedošlo vůbec k žádnému poškození. Ach, ano! Nejdůležitější zpráva: zapomněl jsem v jídelně čtyři láhve likéru přivezených z Hanoje. No, někdo to vypije beze mě!"

Mecquenem se zasměje. Ví, že Moreau se jen tak nepodělá strachy. Všichni mají radost, i když si uvědomují, že nepřítel to jen tak nevzdá a že k ránu zcela jistě znovu zaútočí.

„Vydrželi jsme," chlubí se Moreau svému kamarádovi Sanselmemu, „kam se na nás hrabe slavná legie?"

„Jsou to žabaři," odpovídá Sanselme a pociťuje stejnou radost jako on, jako všichni ostatní tady kolem, kteří si vychutnávají svůj pocit slávy. Každý člověk má nařízeno velmi brzy jíst, a to nejpozději ve 4 hodiny 30 minut. Všichni jsou klidní, někteří kouří a čekají na povel k útoku. Jsou čistí, upravení a hladce oholení. Řemínek přilby mají předpisově právě pod bradou. Alžířané hodně vydrží. Jsou to muslimové a bojují tak vlastně za Alláha, který je teď na straně Francie.

Jenže asi za dvě hodiny nastává další a mnohem těžší útok viet-minhu. Nepřítel si už dokonale zaměřil francouzské pozice a spouští nepředstavitelnou kanonádu. Bunkry se rozpadají a sesouvají, jsou ničeny i nejhlubší zákopy. Celá *Gabrielle* se začíná otřásat v základech. Těžká i lehká děla, zrovna tak i minomety, celé dvě hodiny pokořují francouzské bunkry a zákopy, které se hroutí a sesouvají jako domečky z karet.

Francouzi nejsou schopni palbu opětovat. Jeden dělostřelec tak brzy ztrácí nervy:

„Je to všechno na hovno!"

Alžírský poddůstojník Payolec, co stojí vedle něj, mu vždy nadává: „Vy jste na hovno!"

„Jak se vám líbí tahle hra fanatiků? Nacističtí žoldáci, kteří vedou špinavé válečné hry? To je náš velitel Leclerc, De Lattre, Bigeard, Bréchignac a další. Samozřejmě, že jsou nástrojem francouzské vlády....."

„To stačí! Naší povinností není, abychom soudili rozhodnutí a činy svých nadřízených. Naší povinností je zastupovat dělostřelectvo a vystřílet co nejvíce ran na protivníka!"

Jeho posláním je poslouchat a věřit slovům svých velitelů. Je voják, tuto profesi si vybral dobrovolně. Moc toho nikdy nenamluvil, ale vždy ho dokázalo rozčílit, když někdo sváděl vinu na hlavní velitele expediční armády v Indočíně.

„Tak dobře. Omlouvám se, jen mám jeden malý detail: ráno jsem musel jíst studené jídlo a bylo na něm spousta much." Tento voják ještě netušil, že to bylo jeho jídlo poslední.

Poručík Clerget, velitel minometné čety cizinecké legie, vstoupí do velitelského bunkru, má skleněné oči, ústa dokořán a horečně gestikuluje:

„Moje četa. Moje milovaná četa. Všichni jsou mrtví. To je hrozné! Granát spadl přímo doprostřed pozic. Zničil úplně všechny!"

Hlavní velitel Mecquenem všemu hned porozumí. Odpovídá velmi chladně:

„Zkuste vstát. Hlaste se u kapitána Botelly."

Aby se Clerget postavil, musel být polit studenou vodou.

Granáty padají na střechu velitelského stanoviště s velkými dřevěnými trámy, které, jak všichni věří, by je měly dostatečně ochránit. Kouř vstupuje do bunkru a drží se u stropu. Dýchat se tam vůbec nedá.

Náhle zazní z vysílačky hlas:

„Tady je Moreau! Potřebuji okamžitě posily, které zaplní díru v mé četě! Viet-minh je všude! Vykopali k nám zákopy, ze kterých se najednou vynořují. A kopou dál, a to s rychlostí, jakou si nedovedete vůbec představit!"

Mecquenem pohlédne na Sanselmeho:

„Běž!"

Sanselme prochází dlouhou cestu v zákopech. Nepromluví ani slovo, dává svým lidem jen ruční signály. Jeho tvář je klidná, uniforma je už sice potrhaná, ale to

nemění nic na situaci, aby nemohl splnit úkol. Měl by běžet asi 20 metrů a tam se setkat s Moreauem, se kterým ještě před několika hodinami vtipkoval na úkor viet-minhu a kritizoval sílu legie. Ale nemůže běžet. Má pocit, jako by dostal velmi silnou ránu do zad. Otočí se a vidí velitelství praporu, jak praská a rozpadá se v pekle. Proud ohně a kouře vystřelí celý bunkr do vzduchu, silná dřevěná střecha i mohutné kamení se zvedá velmi vysoko, výbuch smete i zbytky hornin a stavebního materiálu. Dva a možná i tři dělostřelecké granáty ničí celé velitelské stanoviště.

Sanselme slyší pláč, křik i sténání. Skloní hlavu, neví, co má udělat ani jak zachránit přeživší, ale stále se snaží vytlačit nánosy hlíny a kamení, jež blokují skulinu do úkrytu. Po několika sekundách ohromení se ozvou další dopadající granáty. Sanselme s hrůzou zjistí, že má prostřelená obě stehna, svaly jsou naprosto zničeny a kolena se mu neuvěřitelně třesou.

Pomyslí si:

„Musíš jít na ošetřovnu."

Sanselme se snaží lézt po břiše a pomáhá si lokty. Najednou vidí strašnou scénu přímo před vchodem. Všechny bunkry jsou také zničeny. Před bývalou ambulancí leží úplně roztrhaná mrtvola seržanta Soldatiho, lékaře místní opevněné jednotky.

Francouzské jednotky jsou opět nemile překvapeny: jednak obrovskou početní převahou nepřítele, tak i svou vlastní neschopností zničit nepřátelské dělostřelectvo. Navíc špatné francouzské mapy neodhalily gen. Navarremu hustý podrost a následné jarní monzunové deště změní bojiště v bláto – tím se nevyužijí tanky, které Navarre považuje v bitvě za rozhodující zbraň.

Předešlé noci jsou dvě francouzská děla zničena vietnamským dělostřelectvem, další dvě jsou silně poškozena, protože nepřátelské šrapnely zničily část hlavně.

Francouzi nemohou zakopat své kanóny hlouběji, pokud mají jejich zbraně „střílet na úrovni" a podnikat protiútok všemi směry. Pro viet-minh to nebyl žádný problém, protože střílel na cíle, jež byly jasně stanoveny a byly i snadné k zaměření palby.

Langlais žádá opakovaně Pirotha, velitele dělostřelectva:

„Myslíš si, že víš, kde teď jsou zbraně viet-minhu a dokážeš je umlčet?"

Piroth ale jen bezmocně krčí rameny. Kde jsou nepřátelská děla, vůbec netuší. Proto je není schopen ani zničit. Cítí tak vinu za své chvástání, za ztrátu *Beatrice*, smrt plk. Gauchera a dalších mužů. Z toho důvodu stáhne ze svého opasku ruční granát, zuby ho odjistí a přiloží si ho ke svému srdci.....

První evakuace zraněných z opevněného tábora.

Helikoptéra Sikorski přelétává nad obrannými rajóny v pevnosti.

Zajatý voják viet-minhu je ošetřován svými krajany, kteří bojují na francouzské straně. Během indočínské války docházelo v podobných případech k mnoha ukrutnostem na obou stranách. Zajatci byli mučeni zvláště nevybíravým způsobem. K tomu ale u Điên Biên Phú už nedocházelo, protože byla tato bitva sledována médii a konala se Ženevská konference.

Legionáři německého původu tvořili největší procento vojáků během indočínského konfliktu. Po prohrané světové válce vstupili do Legion etrangere, *pověstné Francouzské cizinecké legie, která jim slibovala nový domov, novou identitu, novou vlast či pouhé dobrodružství. Zverbováni byli v zajateckých táborech, nouzových ubytovnách a od bezpočetných kanceláří, které cizinecká legie ve francouzské okupační zóně zřídila. Mladí muži od* Waffen SS *či výsadkáři a horští myslivci z* Wehrmachtu *ve svém životě stejně nezažili nic jiného než-li válku a nebylo jim tedy ani zatěžko svoje válečné „řemeslo" uplatnit pro legii. Bylo to mnohdy jediné, co vlastně uměli. V Điên Biên Phú jich tady ale moc nebojovalo.*

15. březen

Ve 3.30 hod. ráno tedy začíná další nepřátelský útok. Všechny rezervy z *Gabrielle* jsou na svých místech. Velitel Mecquenem měl za chvíli končit svou službu v Indočíně a předával instrukce svému nástupci majorovi Kahnovi, který právě přijel. Možná, že se už i těšil na svůj odlet z tohoto pekla, které mu mohlo být ukradené. Když na jejich stanoviště dopadl granát, několik mužů je okamžitě mrtvých, major Mecquenem je zraněn a majorovi Kahnovi utrhne mina nohu.

Na velitelské stanoviště přichází jeden z Pirothových mužů a s hrůzou křičí:

„Piroth je mrtev! Jeho hlava a tělo jsou roztříštěné na kaši!"

Castries se rozhodne jeho mrtvé tělo ukrýt a tuto skutečnost zamlčet. Proč? Kvůli upadající morálce francouzských obránců? Nebo si snad důstojník nesmí vzít život? Kaplan a štábní lékař Le Damany pohřbívají ve spěchu Pirothovo tělo s několika slovy požehnání a hrstí vápna do země pod jeho polním lůžkem. Do Hanoje pak přijde pouze krátká rádiová zpráva:

„Plukovník Piroth padl se ctí na bitevním poli."

Ať byl Piroth jaký byl, svůj omyl si nakonec uvědomil: nechtěl svalovat své chyby na velitele, kteří mu je umožnili udělat. Měl prostě pocit, že by s takovou výčitkou asi nedokázal nikdy žít.

Na velitelství plukovníka Castriese se ozývá hlas z vysílačky:

„Tady je kapitán Gendre. Právě jsem byl jmenován velitelem základny *Gabrielle.*"

„Jak vypadá situace?," ptá se Castries.

„Hlavní velitel Mecquenem a Kahn byli zraněni, ostatní jsou mrtví. Vietminh dosáhl pozic na severní a severovýchodní straně. K udržení potřebujeme okamžité posily."

„Ano, za svítání podnikneme protiútok," slibuje Castries, „snažte se do té doby vydržet."

Gendre se nevzmůže ani na slovo odporu, nechce to nijak komentovat, ví, že ráno už může být pozdě. Nakonec jen odpovídá:

„Rozumím, pokusíme se vydržet."

Castries okamžitě nařizuje Langlaisovi připravit protiútok. Langlais, který nespal celou noc, studuje nad mapou své možnosti. Nakonec hodlá na *Gabrielle* poslat Botellův 5. výsadkový prapor a celou akci má řídit Seguin-Pazzis. Tento důstojník se širokým

čelem intelektuálů a podsaditým hlasem je ještě ze staré aristokratické školy. Není to zlý člověk ani voják. Langlaisův plán se mu ale vůbec nelíbí, a proto se hned ohrazuje:

„Proč má zaútočit jen vietnamský prapor? A co prapory legie? Protiútoky na *Gabrielle* s nimi byly nacvičovány. Vědí jak na to! Botellův prapor seskočil teprve včera odpoledne a bude se pohybovat v neznámém terénu. Na tuto akci jeho početní stavy nebudou vůbec stačit."

Langlais ale nerad diskutuje. Nechce Seguin-Pazzisovi složitě vysvětlovat, že legionáři musejí držet pozice na západním svahu *Claudine*, kam by se mohl nepřátelský útok protáhnout. Navíc je už pět hodin ráno a začíná svítat. Velmi stroze jen odpoví:

„Dodržujte plán útoku," pak se ale zamyslí a uzná Seguin-Pazzisovy argumenty:

„Dobrá. Legie nás podpoří."

A legionáři majora Guirauda skutečně vyrážejí společně s Hervouetovými tanky, protože z vysílačky ještě volá naposledy z *Gabrielle* o pomoc kpt. Gendre:

„Pospěšte si! Jsme obklíčení!"

Jeho hlas už zněl velmi slabě, protože baterie byla vybitá.

Ráno dostává kapitán Botella, velitel 5. výsadkového vietnamského praporu, od Langlaise rozkaz dobýt zpět *Gabrielle.*

„*Gabrielle*?," ptá se udiveně.

„Ano!"

Botella nemá žádné další otázky. Je si vědom toho, že když jeho vojáci skočili do Điên Biên Phú, nebylo to proto, aby se zde rekreovali jako nějací turisté, co si potřebují odpočinout, ale jako elitní vojáci, kteří se musejí okamžitě přizpůsobit dané situaci a bránit své pozice. Co Botellu ale znepokojovalo, byl fakt, že o svém cíli, na který měl zaútočit, vůbec nic nevěděl. Ale co na tom záleží? Botella mávne rukou jako pokyn pro jeho vietnamské výsadkáře, kteří ho okamžitě následují. Všech pět praporů pochoduje v jedné koloně, stejně jako obrovský had 500 lidí a brodí se bahnem, přelézají ostnaté dráty nebo jdou po stezkách kolem jednotlivých bunkrů.

Na východě je obloha jasná. Ale při pohledu na severní cíp *Gabrielle* je vidět tmavé hory se záblesky světel, což jasně dokazuje, že tam válka ještě pokračuje.

„Rychle! Rychleji!," pobízí Botella své muže.

Kdosi povídá:

„To útočí legionáři. Ale proč? Měli přece počkat na nás!"

Botella bere do ruky dalekohled a sleduje prudké boje o most s těžkými ztrátami. Všude se ozývají výbuchy z děl, minometů, vybuchujících granátů i palba z kulometů. Náhle kolem něj projede tank *Ettlingen* a velitel Ney podává Botellovi informace:

„Dostali jsme rozkaz ustoupit. Máme naložit jen své raněné a mrtvé."

Botella nechápe, proč by měl ustupovat. Vyhledá velitele cizinecké legie majora Guirauda, aby zjistil, co se děje.

„Je to bláznovství. Nepřítel je moc silný. Jsou to jen zbytečné oběti," informuje ho Guiraud.

Botella si povzdechne. Má strach, že mu bude vyčítána odpovědnost za selhání protiútoku. Ani legendární Guiraud, co velel těm nejostřejším chlapům z legie, nevěří ve vítězný protiútok. Mezitím je jeden francouzský tank zasažen a její velitel Guntz je na místě mrtvý.

Do boje vyráží dalších pět tanků. Viet-minh vyzývá tankovou posádku:

„Nestřílejte! Nestřílejte! Měli byste se vzdát!"

Legie a vzdát se? Komunisté asi žertují. Když se ale francouzské tanky přiblíží na vzdálenost padesáti metrů, Giapovi muži zahajují palbu. Brzy jsou pancéře tanků rudé od krve – to tak krvácejí muži, kteří se snaží zachytit věže a zmizet z tohoto místa, protože vojáci dostávají rozkaz k ústupu: Giapovi vojáci jsou příliš silní a je jich příliš mnoho.

Jedna z velkých rozhlasových antén je zničena. Její zčernalá kostra teď vypadá jako šibenice.

K ránu podniká viet-minh další podobně provedený útok na věž *Gabrielle*, kterou brání alžírští vojáci a minometná jednotka cizinecké legie. Velitel pevnosti Castries nařizuje protiútok výsadkářů, indočínských vojáků a tanků M-24. Pomocný oddíl se ale dostává do těžké dělostřelecké palby a indočínští vojáci ustupují. Příslušníci cizinecké legie však v boji pokračují, rozhodnutí zachránit své kamarády na *Gabrielle*. Je jich však příliš málo, a tak musejí Francouzi nakonec opěrný bod opustit. Viet-minh nyní ovládá výšiny nad Điên Biên Phú a dělostřeleckou palbu směřuje na všechny francouzské opěrné body kolem letiště. Nad ránem jsou jednotky viet-minhu pevně uchyceny v severním sektoru Điên Biên Phú. Ani útok podniknut výsadkáři nemohl pozici zachránit. O páté ráno přestává pevnost *Gabrielle* klást odpor. Postupně ztichají všechny vysílačky a obránci, kteří přežili, spolu s legionáři z *Beatrice* ustoupili dovnitř Điên Biên Phú. Jediná pozice, která vysílá zoufalé zprávy ještě ve 13.00 hod odpoledne 15. března, byla na jihovýchodě *Gabrielle 3*. I když ztratil viet-minh asi 4 tisíce mužů, tak z 877 alžírských střelců jich bylo ten den hned 501 zabito.

Nikdo, ale opravdu nikdo – a to ani v tom nejhorším snu – si zcela určitě nepředstavoval, že by tak silná opevnění, jako byly *Beatrice* a *Gabrielle,* padly každá z nich během jedné jediné noci!

V důsledku velmi silné nepřátelské palby ukazuje 3. thajský prapor na *Anne-Marie* první známky rozkladu. Mottem thajské posádky na *Anne-Marie* se proto brzy stane:

„Do útoku! Směr: díra mé zadnice!"

Mnoho vojáků proto využívá tmy a prchá do hor. Někteří padli do zajetí a přešli k nepříteli. Říká se, že *Anne-Marie* padla bez většího odporu. Zatímco někteří vojáci viet-minhu odvážejí své mrtvé a raněné, vrhá se zbytek dobyvatelů na plné sklady potravin a opíjí se kvalitním francouzským vínem.

Mezitím se před polní nemocnicí hromadí krvavé obvazy, vaty a sádry a vytvářejí tak jednu krvavou a smradlavou hromadu. Hedvábné padáky, které stály stovky tisíc starých franků za kus, teď slouží jako prostěradla, polštáře či přikrývky. Grauwin, v gumové zástěře a rukavicích, operuje roztříštěné čelisti, vyrvané oči, ustřelené končetiny a rozřezává břišní dutiny, aby z nich vytáhnul střepiny a šrapnely. Všude je cítit pach krve. Záchranáři kouří, aby nezvraceli. Grauwin potřebuje 300 miliónů jednotek penicilinu, ale dostává jich jen padesát. Přesto, kdy je Grauwinovi mnohdy už do pláče, dál řeže kosti, amputuje končetiny, sešívá rány, rozmotává celé metry střev a dává odvážet stovky mrtvol, které se už nevejdou do márnice. Nákladní automobily odvážejí těla bojovníků do hromadných hrobů vyhloubených buldozerem. Nad nimi bzučí celé roje obrovských fialových much. Zatímco obyčejní lidé ve vzdálené Francii nemají ani potuchy, co se právě v Điên Biên Phú odehrává, tak lékař Grauwin se musí prodírat přes hromady amputovaných údů, aby se dostal do svého úkrytu, kde si může na malou chvíli odpočinout.

Navarre, schovaný v bezpečí svého psacího stolu, dává přesto z Hanoje rozkaz:

„Vaším úkolem je vydržet na místě!"

Stále totiž nemůže uvěřit, že by ho měl porazit nějaký směšný student. Nevěří, že chtěl Giap zaútočit už v prosinci. Považuje za naprosto nepřijatelné, že o budoucnosti pevnosti je už rozhodnuto – že ta *„žlutá havěť"* je již všude.

Zatímco ale komunistický gen. Giap osobně v samotné bitvě na vše dohlížel, analyzoval své vlastní chyby a okamžitě je napravoval, tak Francouzi bojovali s Navarrem v Saigonu a Cognym v Hanoji. A poslední velitel de Castries? Hned druhý den po útoku viet-minhu se stáhl do ulity, upadl do stavu naprostého zoufalství a nebyl schopen udělat jakékoliv rozhodnutí – z toho důvodu jako velitel posádky přestal fungovat a ukázal se být naprosto nevhodným velitelem. Ovšem místo toho, aby byl okamžitě vyměněn, tak byl později ještě povýšen na brigádního generála!

Uprostřed všeho toho dění proto začíná být některým důstojníkům koloniálních paradesantních jednotek a cizinecké legie jasné, že vrchní velitel Điên Biên

Phú, plk. Castries, zkušený francouzský armádní důstojník, má se zvládnutím celé situace značné potíže. Tím, že přistoupil na protivníkovu strategii, ztratil půdu pod nohama – v zoufale defenzivním způsobu boje očividně nebyl ve svém živlu. Castries nevychází ze svého úkrytu: sedí u svého karetního stolu s ocelovou přilbou na hlavě a močí do konzerv.

Generálové Navarre s Cognym spolu komunikují jen písemně – a oba svádějí dosavadní porážku jeden na druhého.

Další z francouzských velitelů posádky plk. Keller se nervově zhroutil a musel být okamžitě vystřídán.

A posádka Điên Biên Phú?

Asi 500 vietnamských vojáků se ukázalo být v boji naprosto bezcennými, a proto byli zbaveni všech vojenských hodností a dělali jen dělníky. Další 2000 obránců z thajských, marockých a alžírských jednotek zradilo svou vojenskou přísahu a ze strachu se tito muži ukrývali v jeskyních v samotném středu pevnosti v blízkosti řeky a stali se známí jako „*krysy Nam Yumu.*"

„*Krysy od Nam Yumu*" tvořily různorodé a hašteřivé společenství, v němž spolu skupiny žily jen na základě pochybné příbuznosti nebo společného zájmu. Samozřejmě zde byli severoafričtí střelci, ale byli to většinou jen ubozí měšťáci, jejichž velitelé byli zabiti nebo zajati. Již nedostávali rozkazy, a proto se stáhli z boje. Možná by se do něj i vrátili, jen kdyby je k tomu přiměl nějaký z jejich uznávaných a respektovaných velitelů.

Nejobávanější byli Evropané, jejichž motivy „*dobrovolnictví*" v Indočíně nepocházely vůbec z nějakého pocitu vlastenectví. Většinou to byli drobní zločinci, kteří měli na výběr mezi válkou a vězením a neměli tedy žádný zájem „*zdechnout pro Vietnam,*" zatímco jejich „*kolegové*" ve Francii trávili dny nerušeně v nějakém z vězeňských zařízení. Neplatiči, padělatelé, nebo zloději, kteří se v Điên Biên Phú opět chopili svého starého povolání. Okrádali paragány, prodávali nadbytky a našli způsob, jak vyrábět falešné pochvaly za statečnost.

V menším počtu zde byli zastoupeni také ti, jimž povolily nervy a kteří, striktně odvrženi svými kamarády, neměli jinou možnost, než se ukrýt sem. Mučeni studem a výčitkami, zůstávali zde vyčerpaní a bledí.

Nikdo je nemohl zatknout, protože k tomu chyběli vojáci. Ti totiž museli neustále bránit své pozice.

A proč tomu tak bylo? Domorodí bojovníci, a je už jedno, zda-li se jedná o Vietnamce nebo Thajce, nechtěli umírat za Jejich Veličenstvo Bao Daie, protože na rozdíl od vojáků viet-minhu ani pořádně nevěděli, zač se mají vlastně bít. Proč bojovat

za Bao Daie a jeho vietnamské ministry? Ti se jen vozili v amerických autech a užívali si všech výhod, které jim Západ přinášel: blahobyt a luxus. Ženské, francouzský koňak a drahé doutníky. A kde na to vlastně brali? Za peníze na opravy obecních cest si nechávali stavět své vlastní paláce, svým známým a rodinám posílali na konta peníze s odůvodněním, že se jedná o žold vojákům a falšují se správní úvěry. Za takové mocipány měl jít prostý lid do boje proti komunistům? Ne. Všude byly dezerce a na povolávací rozkazy se nereagovalo, ačkoliv za to hrozil válečný soud. Aby se doplnily mezery v početních stavech armády, pořádaly se razie na rýžovištích i ve městech. Jenže mužstvo a jejich velitelé nemluvili stejným jazykem a nepocházeli ani ze stejných společenských vrstev. Dezerce se šířily dál. Pro koho by šlo vojsko vietnamské armády Bao Daie na smrt? Co by nalezli mladí lidé, odtrženi od svých rodin, ve vojsku vycvičeném Francouzi a placeného Američany? Jen utrpení a smrt.

A Alžířané s Marokánci? Měli se nechat zabít pro Francii, která s nimi smlouvá, když jde o francouzské občanství?

Ne.

A kdo tedy nakonec bojoval ve francouzských řadách? Francouzští branci nesměli být (dle ústavy) nasazováni v zámoří a tak zůstala válka věcí koloniálních jednotek a především – legie. Kromě toho bylo doma na válku v Indočíně nahlíženo jako na „*špinavou,*" takže bylo lepší nechat pro zájmy Francie umírat cizince. Však o ně nebyla nouze. Z toho důvodu se francouzský expediční sbor v Indočíně skládal převážně z cizinců – a ti byli v nedostatečném počtu pro pokrytí vojenské síly na tomto příliš rozsáhlém území, zatímco vietnamští komunisté dostávali z Číny co chtěli a kolik toho chtěli. Obvod pevnosti Điên Biên Phú měřil asi 50 km a na tento prostor mohlo připadat tak 50 praporů. Počet obránců pevnosti však nedosáhl počtu ani třinácti tisíc! V boji tedy nakonec zůstala jen elita koloniálního vojska: výsadkáři a cizinecká legie. Její příslušníci tady bojovali z vojenské povinnosti nebo jen proto, že na bitevním poli ani v životě nepřijímali žádnou porážku. Když jim v Indočíně vypršela smlouva, stejně ji zpravidla dobrovolně opět prodloužili. Nemohli popíjet na *Champs-Elysées,* zatímco by se tady jejich kamarádi nechali dál zabíjet. Hájili zde svá postavení a ideály, ve které už ani samotná Francie nevěřila. Cizinecká legie byla pro francouzskou vládu stejně jen „*spotřebním materiálem*." A legionáři to věděli. A přesto bojovali.

Jenže spory ve velení, neschopnost a nerozhodnost velitele posádky plukovníka Castriese, smrt legendárního Gauchera, neustálé nervové vypětí a nedostatek spánku způsobily, že se bojeschopná posádka Điên Biên Phú ocitla v naprostém rozkladu.

Další hloubění a výstavba nových obranných pozic v Điên Biên Phú.

Christian de Castries, velitel pevnosti Điên Biên Phú

16. březen

S ohledem na tragickou situaci v polní nemocnici přijímá francouzský velitel Castries Grauwinovu žádost o zastavení palby. Nabízí velitelství viet-minhu výměnu raněných zajatců. Do vysílačky, naladěnou na stejnou frekvenci, uvádí:

„Pro velitele obléhacích vojsk lidové armády: rádi bychom vás informovali, že dnes večer od 22. hod přineseme na nosítkách vašich dvacet raněných vojáků do Ban Ban. Tato oblast bude z naší strany bez palby a pohybu vojsk."

Viet-minh nabídku přijímá.....

Nad ránem je v pevnosti slyšet chrápání a oddechování naprosto vyčerpaných francouzských obránců, jejichž morálka se začíná hroutit jako domeček z karet. Vtom je možné uslyšet i jiný zvuk: to se jen oblohou žene 24 francouzských dakot a za chvíli se na obloze objevují první výsadkáři. Jejich velitel má sokolí tvář, vlasy zastřižené na ježka a velmi ostrý pohled. Po dopadu na zem svolává své muže a společně vyrážejí k opevnění *Isabelle,* kterou brání jednotky cizinecké legie. Po příchodu do pevnůstky se začíná rychlostí laviny šířit zpráva, která okamžitě vrací všem vojákům odvahu i chuť do dalších bojů:

„Bigeard! Bigeard je tady!"

Ano, velitelem výsadku, který se svými muži přiletěl podpořit francouzské obránce v Điên Biên Phú proti obrovské přesile viet-minhu, není nikdo jiný než Marcel Bigeard. Všichni věděli, kdo je Bigeard. Celá Indočína zná tohoto muže, který absolutně pohrdá svými veliteli, co vedou bitvy od psacího stolu. Bigeard je nesmírně statečný, je vždy v první linii a smrt je pro něho nic neříkající pojem. Všichni jsou rádi, že je tento muž na jejich straně: ostrý muž v ostré době. Teď trochu pokulhává, protože dostal svalovou křeč a tak chodí po pevnosti s tlustou palicí, o kterou se opírá. Stačí se podívat na každý kousek celého obranného opevnění na *Isabelle* a hned zkušeným okem zjistí, že situace v Điên Biên Phú je ještě složitější než jak to vypadá na náčrtcích na mapě předložené generálem Cognym předešlé noci. Na velitelském

stanovišti v *Isabelle* požaduje okamžitě džíp, aby mohl jezdit po bojišti. V 17 hod dosáhne centra Điên Biên Phú, kde se střetává s Castriesem. Ten ho hned vítá:

„Můj milý Bruno! (přezdívka mu zůstala od r.1944, kdy pod tímto krycím jménem seskakoval v Pyrenejích za 2.světové války) Jsem rád, že jsi tady!“

Bigeard ale neodpovídá. Nevidí před sebou žádného velitele, ale jen ubohou lidskou trosku, která není schopna velet ani kulometnému hnízdu, natož pak celé pevnosti s prapory legie! Přesto svého velitele ale uznává. Je tady nakonec jenom proto, aby mu pomohl. Proto také okamžitě vyhledává svého přítele Botellu, který je velmi potěšen, že ho zase vidí. Hned mu také uvaří čaj a dá mu teplou polévku. Zatímco ji Bigeard jí, Botella mu vypravuje o situaci v pevnosti, o pádu *Beatrice* i *Gabrielle* a hromadném útěku Thajců z *Anne-Marie.* Bigeard hned kontroluje všechna zbývající obranná opevnění. Když spatří opevnění na *Eliane 4*, zamračí se. Byly tady jen prázdné stráně, bez žádných bunkrů, obranných opevnění, a dokonce ani ostnatý drát nebyl postaven. Jak mají odolat útoku viet-minhu, když jsou zákopy vyhloubené sotva po kolena? Okamžitě dává rozkaz posílit všechna obranná postavení v táboře, i když si je vědom, že k tomuto úkolu má málo času a prostředků. Dále nařizuje, aby se urychleně u některých podzemních krytů a bunkrů provedly další výztuže a na stropy se položily další pytle s pískem a hlínou. Rozkazuje i vykopat zákopy, kterými chtěl spojit jednotlivá opevnění. Otevřené komunikace totiž byly smrtícími pastmi pro snadnou palbu z nepřátelských děl. Ani na chvíli nikdo neodpočívá. Času je totiž málo a nepřítel může kdykoliv znovu zaútočit. Vojáci kopou nové zákopy nebo je rozšiřují, opravují či jen zvelebují, dokud nejsou přiměřeně hluboké, husté a neskýtají dostatečnou ochranu pro lidi.

Otec Guidon se nikdy nechtěl skrývat jako krysa v díře. Sedí na okraji jednoho zákopu a stále si, s hlavou ve svých dlaních, klade otázku:

„Copak to nikdy neskončí?“

Celé noci se modlí k Panně Marii s požehnáním, aby protivníkovi došlo střelivo do děl. „Včera jsem požádal Boha, aby rychle ráno přišel!“

Pak se ale jen hloupě pousměje:

„Také jsem se ho zeptal, proč nepřišel dnes večer, ale vůbec mi neodpověděl!“

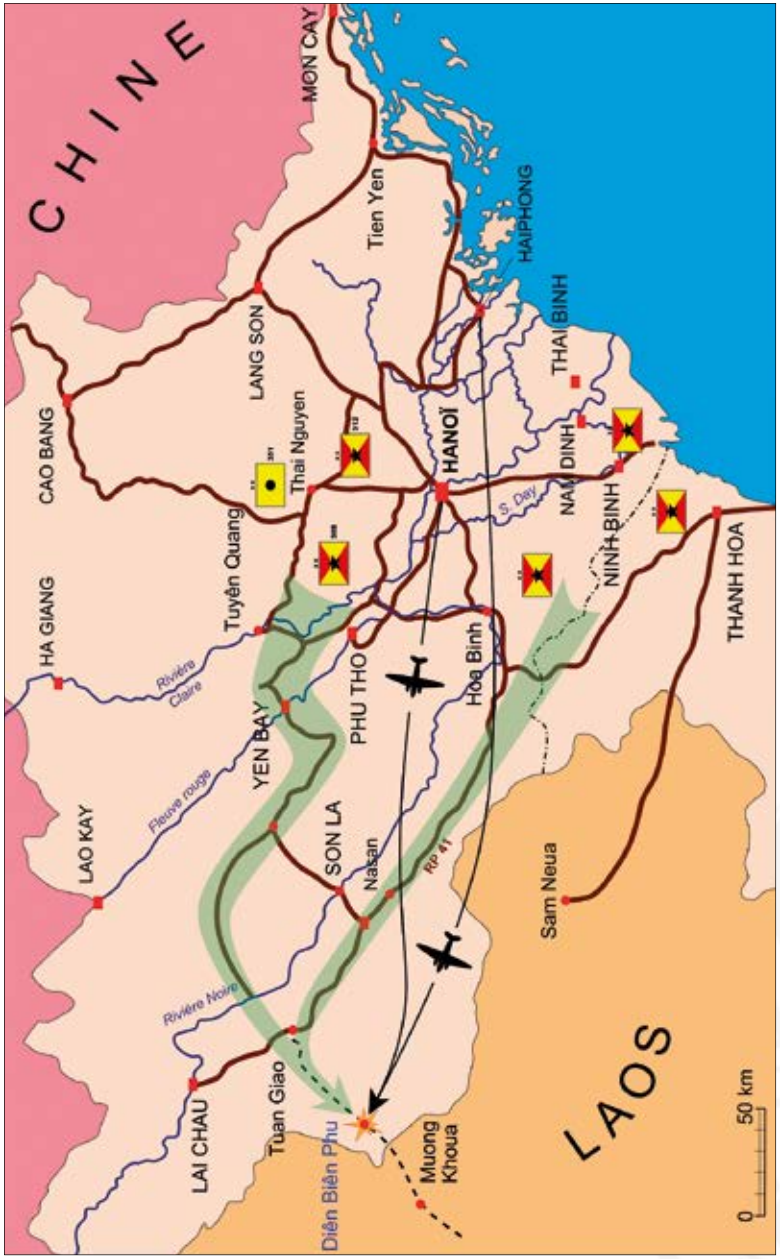

Mapka, znázorňující letecké zásobování během bitvy.

Situace 13. a 14. března

Situace 15. března

Francouzští obránci ve svých nedostatečně vyhloubených zákopech. Umělecký kolorovaný snímek od britské společnosti Bridgeman.

Chvíle odpočinku před dalším budováním obranných pozic. Další umělecký a nesmírně drahý snímek od stejné společnosti.

Peklo v zákopech

Bitva u Điên Biên Phú v plném rozsahu.

Obrana pahorku Eliane 2 podle italského umělce Giuseppe Ravy, který je považován za jednoho z nejslavnějších malířů dnešní doby.

Další kresba Giuseppe Ravy. Výsadkáři seskakují na pomoc svým obklíčeným kamarádům.

Poslední minuty bojů o Điên Biên Phú. Vietnamci po celých desetiletích kolonialismu porážejí bílého muže, který je naprosto podcenil.

Další posily, které jdou na pomoc svým kamarádům. Tito muži měli mnohdy padák na zádech poprvé v životě.

17.–21. březen

V noci ze 16. na 17. března opouštějí vojáci 3. thajského praporu své pozice v pevnosti *Anne-Marie* v částech *Anne-Marie 1* a *2.* Tato pevnost bránila přístupové cesty do Điên Biên Phú ze severozápadu. Rozdělení obrany v této pevnosti byl následující:

Anne-Marie 1 a 2 – dvě roty na kopci pod vedením kapitána Guilleminota.

Anne-Marie 3 a 4 – zbývající dvě roty

Celá tato pozice byla zreorganizovaná, část pevnosti opuštěná z předešlých dní a část připojena k obráncům *Huguette*, která se nachází severovýchodně od letištní plochy. Situace obránců se pod neustálým ostřelováním zhoršuje. Nepřítel se kromě toho pokouší z nově vykopaných zákopů a tunelů zaútočit a izolovat pevnost *Isabelle*, kterou brání jednotky cizinecké legie. Tento útok však není úspěšný. Ve vysílačce se pak ozývá na pozvednutí legionářské morálky připomínka, že vojáci bojují za čest Francie a zároveň poutají nepřátelské síly viet-minhu.

Velkým problémem se stává evakuace raněných. Tento problém bude horší a horší, a je pravděpodobně největší tragédií Điên Biên Phú. Letouny C-47, používané k odvozu raněných, mohou sice evakuovat zraněné až do 18. března, ale nemohou zůstat příliš dlouho na dráze. Okamžitě se totiž stávají cílem pro nepřátelská děla, a to i přes velké červené kříže namalovaných na jejich trupech.

Evakuace jsou strašné: pod bombardováním kanóny viet-minhu jsou zranění rychle „naloženi“ v rovině s ještě běžícími motory, jsou tam dokonce i scény boje mezi jednotlivými raněnými dostat se v zoufalé snaze na palubu, a po 3 minutách klakson vypne, dveře se zavřou a letadlo se vznese. Má-li uniknout z dostřelu partyzánských děl, musí být letadlo co nejrychleji dost vysoko. Evakuace se tak za denního světla stává brzy příliš riskantní, piloti musejí mít určitě ocelové nervy, protože přistávají za tmy a na dráze částečně poškozené neustálým bombardováním. Všude jsou také mraky, někdy i hustý déšť a oblaka černého dýmu z napalmu, který celkově špatnou situaci ještě zhoršuje. Piloti letadel jsou tak nuceni často přistávat naslepo a spoléhat mohou jen na svůj instinkt. Přistávací plocha se každodenně dostává pod těžkou dělostřeleckou palbu, která způsobuje škody